

Rector magnificus Martin Kropff over de strategie tot 2010 'Het gaat goed in Wageningen'

Een mooi onderwijshuis met een academische en een professionele leerweg. Dat is volgens het zojuist verschenen strategisch plan wat Wageningen universiteit samen met Van Hall Larenstein wil neerzetten. Martin Kropff, rector magnificus, geeft een toelichting op het plan.

"Het gaat goed in Wageningen." Dat is de boodschap van Martin Kropff, sinds september 2005 rector magnificus van Wageningen UR. "Met Van Hall Larenstein bouwen we aan een mooi onderwijshuis. De universiteit staat internationaal aan de top, de instroom groeit en in het strategisch plan hebben we de zaak opnieuw neergezet."

Het strategisch plan, aanleiding voor dit interview, is begin april gepubliceerd. Het schetst, aldus Wageningen UR, ontwikkelingen en kansen voor onderwijs en onderzoek tot 2010. Er is anderhalf jaar voorbereiding aan voorafgegaan, met sessies binnen de universiteit en gesprekken daarbuiten, met onder meer ministeries en politici.

De kansen, zo werd geconcludeerd, liggen binnen een driedelig domein: voeding en voedselproductie (1), leefomgeving (2) en gezondheid, leefstijl en levensomstandigheden (3). "Dat is niet zozeer verbreding," legt Kropff uit, "maar het laat zien hoe breed we zijn. We doen al heel veel aan deze zaken - dit is dan een logische en betere beschrijving van ons domein - en er is ook altijd al een relatie met de mens." Die relatie krijgt meer nadruk nu, bijvoorbeeld met de focus op gezondheid.

Het gaat in Wageningen dan om gezonde voeding en een gezonde leefomgeving. Terwijl medische faculteiten, waarmee Wageningen graag strategische allianties wil opzetten, vooral cura-

tief aan gezondheid doen, zitten wij, aldus Kropff, aan de preventieve kant.

Onderwijshuis

Hij schetst het zogenaamde onderwijshuis, gebaseerd op het voor de Nederlandse situatie kenmerkende binaire stelsel (hoger onderwijs onderverdeeld in hbo en wo). Met de invoering van de bachelor-masterstructuur en fusies van universiteiten en hogescholen is er veel gediscussieerd over de verschillen tussen hbo en wo. Staat de wetenschappelijkheid van de universiteit niet te veel onder druk en krijg je geen nivellering? "Je ziet ze in het buitenland ook wel worstelen met het niveau."

In Nederland is vaak gesteld dat handhaving van de binariteit in het hoger onderwijs cruciaal is voor de instandhouding van academische waarden en de academische context. Hoe je dat doet (fuseren of niet fuseren met een hogeschool) is een andere zaak. Wageningen is niet de enige universiteit die met een hogeschool fuseert, maar een universiteit zoals Leiden wil het liever 'zuiver' houden. Hooguit samenwerking, maar geen samengaan.

Kropff denkt dat het in Wageningen goed is neergezet. "We hebben duidelijk een dubbele ruggengraat; aan de ene kant de professionele leerweg en aan de andere kant, de academische." Er is vanuit de professionele bachelor doorstroom mogelijk naar de academische

masteropleiding. En veel hbo-bachelors zullen waarschijnlijk ook eerder die weg kiezen dan doorstroom naar een formeel gelijkwaardige professionele-mastersstudie, omdat deze immers niet bekostigd wordt.

Er is voor academische promotiekandidaten na BSc en MSc nog een derde leer-cyclus, leidend tot de PhD-titel of doctor. In Wageningen behoorlijk populair, gezien het procentuele aandeel dat de PhD-studies hier vergeleken met de andere Nederlandse universiteiten heeft. "We zijn nog aan het onderzoeken of er ook een derde leer-cyclus op de professionele master kan."

Met Van Hall Larenstein zijn twee internationaal georiënteerde onderwijsinstellingen samengevoegd. Wageningen is met meer dan 1.000 buitenlandse studenten op 5.000 totaal zelfs de meest internationale universiteit van Nederland. "Meer dan honderd nationaliteiten", meldt Kropff trots.

Integratie moet er dan toe leiden dat VHL zich thuis voelt in Wageningen en dat aansluiting, overstap en doorstroom van de ene kant van het Wageningse onderwijshuis naar de andere soepel verloopt. Zo wordt er een minor ontwikkeld voor VHL-bachelors die willen doorstromen naar de academische master. Dat kan leiden tot speciale combinaties van professionele en academische competenties, denkt Kropff. Het is niet de bedoeling dat het onderwijs zelf geïntegreerd wordt, dat je bijvoorbeeld een deel van de bachelorfase op de hogeschool uitvoert en een aantal onderdelen op de universiteit. Of projectgroepjes van hbo- en wo-studenten. Dat blijft in principe apart.

T-shaped skills

Kropff spreekt over Wageningen als derde-generatieuniversiteit, een stap verder dan de researchuniversiteit. "Op zo'n researchuniversiteit is het merendeel van de docenten serieus met onder-

zoek bezig. Over de hele breedte van fundamenteel naar toegepast. Dat doen wij ook, maar daarbij wil de samenleving dat we ons bemoeien met innovatie. We lopen daarin voorop.” Hij spreekt ook over de prettige sfeer in

studentenstad Wageningen, de hechte band met de alumni en het bijzondere gebouw op De Born. Kwaliteiten die niet per se onderscheidend zijn, maar waar weinig op af te dingen is. Perfecte promotie.

Die T-shaped skills bijvoorbeeld, dat zijn aldus Kropff vaardigheden die Wageningers typeren. Een combinatie van generiek en specifiek. Een brede basis is noodzakelijk want oplossingen voor Wageningse problemen zijn vaak multi- →

Een historisch overzicht

1876: Het Rijk neemt de gemeentelijke landbouwschool van Wageningen over: het begin van het Rijkslandbouwonderwijs in Nederland.

1904: Van middelbaar heeft de opleiding in Wageningen zich ontwikkeld tot hoger niveau: de naam luidt nu Rijks Hogere Land-, Tuin- en Boschbouwschool.

1918: De verdere ontwikkeling tot academische instelling wordt bij wet bekrachtigd. De naam luidt voortaan Rijks Landbouw Hoogeschool. Openingsdatum en officiële Dies Natalis: 9 maart 1918.

1956: Naoorlogse ontwikkelingen in onderwijs en onderzoek maken nieuwe wetgeving nodig: het Landbouw Hogeschool Statuut.

1968: De Landbouwhogeschool ressorteert voortaan onder de wet die ook de andere universiteiten regelt: de wet op het wetenschappelijk onderwijs.

1986: Overeenkomstig een herziening van de wet op het wetenschappelijk onderwijs heet de Landbouwhogeschool voortaan Landbouwuniversiteit.

1997: Landbouwuniversiteit wordt Wageningen Universiteit. Met DLO (Dienst Landbouwkundig Onderzoek) en PO Praktijkonderzoek in de landbouw, wordt Wageningen Universiteit en Researchcentrum (Wageningen UR) opgericht.

2004: Hogeschool Van Hall Larenstein fuseert met Wageningen UR.

2007: Strategisch plan 2007-2010 Domein: gezonde voeding en leefomgeving

Missie: to explore the potential of nature to improve the quality of life
Ambitie: kwaliteit in onderwijs en onderzoek, nationaal en internationaal

(bron: wur.nl)

disciplinair. Mensen werken dan later in interdisciplinaire teams. En op die basis brengt de universiteit (en ook VHL) gedetailleerde kennis aan: de verticale poot van de T. “De combinatie van academische en professionele competenties biedt dan zelfs een soort super-sized T-skills.”

De Wageningse aanpak is visueel gemaakt in het strategisch plan met een plaatje waarin de schaalniveaus van gen tot planeet/samenleving zijn benoemd, natuurwetenschappelijk en sociaal-maatschappelijk. Vraagstukken beperken zich in Wageningen nooit tot het een of het ander; er is altijd sprake van een onderlinge relatie en meerdere invalshoeken. Wageningen legt die relatie en leert haar studenten opmerkzaamheid en aandacht daarvoor. Dat is de ambitie.

Impact

Ja, erkent Kropff, er zijn verschillen tus-

sen VHL-studenten en Wageningse studenten, maar hij relativeert: “je ziet vaak grotere cultuurverschillen tussen de studenten van twee verschillende opleidingen.” Maar onderscheidend is wel dat de hogeschool meer regionale binding heeft en dat je voor Wageningen Universiteit naar Wageningen komt. Zo ging een paar jaar geleden de opzet van een universitair propedeusejaar in Leeuwarden, bij het Van Hall, mis omdat er te weinig belangstellenden op afkwamen. Overeenkomstig bij veel studenten is dat ze iets willen betekenen voor de wereld. Ze willen bijvoorbeeld iets doen aan honger in de wereld, milieuproblemen en emancipatie van kleine boeren. Ze willen bijdragen aan een betere, meer leefbare wereld.

Dat kan nog steeds wel uit idealisme zijn, zoals bij veel studenten in de jaren 60 en 70, maar je kunt ook over impact spreken, denkt Kropff, science voor impact. “Nog steeds is het domein van Wa-

geningen UR iets waar de samenleving veel belang bij heeft. Wil je impact op die samenleving, dan kan dat ook uit innovatie komen. Bijvoorbeeld op het gebied van de gezonde mens of een gezonde leefomgeving.”

Het is wel eens minder gegaan met Wageningen Universiteit. Nog maar nauwelijks tien jaar geleden waren er grote zorgen over de teruglopende belangstelling en het suffe imago. Er werd gereorganiseerd en gemopperd. Er was veel discussie over de toekomst van de universiteit en veel onzekerheid. “Maar”, zegt Kropff, “qua imago en zelfvertrouwen zijn we nu op een goed punt beland. We blijven kritisch, maar ik denk dat we trots kunnen zijn op onze mooie organisatie.”

WUR en VHL

Met de fusie is een veelzijdige combinatie ontstaan van hbo en wetenschappelijk onderwijs en onderzoek op gebied

van gezonde voeding en leefomgeving. Van Hall Larenstein (VHL) kent al een geschiedenis van fusies. Op het moment dat VHL fuseerde met WUR (2004) was het fusieproces van Van Hall en Larenstein nog gaande. Er werd gesaneerd en gereorganiseerd; een chaotische fase. Bovendien is er de verhuizing van het VHL-deel in Deventer naar Wageningen.

In diezelfde fase, 2004-2006, nam ook Wageningen UR maatregelen als antwoord op de moeilijke marktomstandigheden en verslechterde financiële omstandigheden (met name van de onderzoekspoot). De maatregelen, beschreven in het actieplan Focus 2006, betroffen reductie van overhead, af- en ombouwen van onderzoeksexpertise waar geen vraag naar is, en versterken van de marktpositie. Dat proces is afgerond, stelt de WUR, en ook met het onderwijs gaat het prima, aldus rector magnificus Kropff (dit jaar dertig procent stijging van de bachelorinstroom en bovendien kan de WUR in dat onderwijs enkele miljoenen euro's extra investeren vanwege terugdringen van de kosten voor overhead en staf). Dat is de situatie nu.

Binnen het geheel richt VHL zich op integrale gebiedsontwikkeling, dierenmanagement, voeding en gezondheid. De hogeschool verzorgt veertien bacheloropleidingen en zes professional masteropleidingen en telt ruim 4.000 studenten van twintig nationaliteiten. Wageningen universiteit telt achttien bacheloropleidingen, dertig masteropleidingen en zeven PhD-opleidingen; met 5.000 studenten in de bachelors/mastersfase en 1.200 PhD-studenten. In de mastersfase zitten zo'n 2500 studenten, waarvan een derde uit het buitenland (ruim honderd nationaliteiten). Populairste richtingen bij Wageningen zijn Biologie, Dierwetenschappen en Voeding en Gezondheid. Bij VHL is dat Dier- en veeteelt en Bedrijfskunde en Agribusiness.

Vanaf september komen alle bachelorstudenten, zowel van VHL Wageningen als van de WUR, naar De Born, een nieuw gebouw aan de rand van Wageningen. VHL krijgt er een aparte sectie. □